

SPIS TREŚCI

ŚRODOWISKO I WYCHOWANIE

- Małgorzata Orłowska, Ewelina Sławek – Uczeń z dysfunkcją ekonomiczną 3
 Dariusz Sarzała – Zakład karny jako instytucja totalna a zachowania patologiczne więźniów 9

PROBLEMY MŁODZIEŻY

- Marcin Jurczyk – Aktywizująca i relaksująca rola muzyki a zachowania manifestowane przez nieletnie sprawczyńe czynów karalnych 17
 Monika Szczygieł, Krzysztof Cipora – Hierarchia wartości moralnych i materialnych ludzi młodych – raport z badań 23

PROBLEMY PEDAGOGIKI SPECJALNEJ

- Patrycja Jurkiewicz – W świetle reflektorów, czyli co trapi i co cieszy niepełnosprawnych aktorów? 28
 Magda Lejzerowicz, Magdalena Gągołowska – Dziecko autystyczne w szkole a praca asystenta osoby niepełnosprawnej – studium przypadku 32
 Emilia Śmiechowska-Petrovskij – Przekład intersemiotyczny w procesie wprowadzania niewidomego dziecka w świat kultury przez pedagogów 39

LEKTURY STARE I NOWE

- Katarzyna Wasilewska-Ostrowska – Rozważania na temat pedagogiki społecznej 46

WKŁADKA METODYCZNA

- Patrycja Chmielewska – Wycieczka krajoznawcza jako forma pogłębiania więzi z regionem I

Streszczenia artykułów w języku angielskim i polskim są zamieszczone na stronie internetowej: www.weakapit.pl

Redakcja naukowa niniejszego numeru:
 Anna Maria Kola

CONTENT

ENVIRONMENT & EDUCATION

- Małgorzata Orłowska, Ewelina Sławek – Students with economic dysfunctions 3
 Dariusz Sarzała – The prison as a total institution and its influence on prisoners' behaviour 9

PROBLEMS OF THE YOUTH

- Marcin Jurczyk – Activating and relaxing role of music and the type of behaviours manifested by female juvenile perpetrators of criminal offenses 17
 Monika Szczygieł, Krzysztof Cipora – The hierarchy of moral and material values of young people – research report 23

PROBLEMS OF SPECIAL PEDAGOGY

- Patrycja Jurkiewicz – In the spotlight what worries and what makes disabled actors happy 28
 Magda Lejzerowicz, Magdalena Gągołowska – Autistic child in school and the work of assistant to a disabled person – a case study 32
 Emilia Śmiechowska-Petrovskij – Intersemiotic translation in the process of a blind child in the world of culture by educators 39

OLD & NEW READINGS

- Katarzyna Wasilewska-Ostrowska – Reflections on social pedagogy 46

METHODICAL ATTACHEMENT

- Patrycja Chmielewska – A sightseeing trip as a form of deepening ties with the region I

Polish and English versions of abstracts are available here: www.weakapit.pl

Wersja papierowa czasopisma jest wersją pierwotną, w której w ostatnim numerze z danego roku publikowana jest lista recenzentów (bez wskazania opiniowanych tekstów, zgodnie z procedurą określoną przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla czasopism objętych oceną parametryczną). Lista recenzentów z lat poprzednich jest zamieszczona na stronie internetowej: www.weakapit.pl

WYCHOWANIE NA CO DZIĘĆ Czasopismo założone w 1993 roku przez Toruńską Fundację Edukacyjną przy UMK „Copernicus”

Rada Naukowa: Andrzej Olubiński (przewodniczący), Jaroslav Balvín (Czechy), Friedrich W. Busch (Niemcy), Olga Chyżna (Ukraina), Kazimierz Denek, Ihor Dobriansky (Ukraina), Tomáš Dohnal (Czechy), Józef Górniewicz, Anna Hudecová (Słowacja), Czesław Kosakowski, Mirosław Kowalski, Blahoslav Kraus (Czechy), Mária Machalová (Słowacja), Tatiana Matulayová (Czechy), Katia Mitowa (USA), Aleksander Nalaskowski, Małgorzata Orłowska, Krzysztof Piątek, Erich Petlák (Słowacja), Andrzej Radziejewicz-Winnicki, Bogusław Śliwerski, Wiesław Theiss, Mykola Zymomrya (Ukraina)

Redakcja: Jan Adam Malinowski (redaktor naczelny), Tomasz Biernat, Jadwiga Jastrzęb, Anna M. Kola (redaktor językowy), Małgorzata Kowalik-Olubińska, Tomasz Kruszewski, Katarzyna Kuziak, Janina Malinowska (redaktor językowy), Ryszard Mikulski (redaktor techniczny), Karol Orłowski (redaktor statystyczny), Paweł Sobierajski, Jacek Szczepkowski, Katarzyna M. Wasilewska-Ostrowska (sekretarz redakcji)

WYCHOWANIE NA CO DZIEŃ

Nr 4 (259), 2016

ŚRODOWISKO I WYCHOWANIE

Małgorzata Orłowska, Ewelina Sławek

Uczeń z dysfunkcją ekonomiczną

Streszczenie: Przedmiotem zainteresowania w artykule „Dziecko z dysfunkcją ekonomiczną” jest kwestia niedostatku i ubóstwa wśród uczniów i ich rodzin. Zdaniem Auterek jest to istotny problem społeczny, z którym musi zmierzyć się również nauczyciel w swojej codziennej pracy. Skala zjawiska jest prezentowana z punktu widzenia konsekwencji ubóstwa w pełnieniu przyszłych ról społecznych. Autorki omawiają też istniejące regulacje prawne, które dają nauczycielowi i szkole stosowne instrumentarium do działań profilaktycznych i naprawczych.

Słowa kluczowe: dziecko; uczeń; bieda; szkoła; profilaktyka

*

Dariusz Sarzała

Zakład karny jako instytucja totalna a zachowania patologiczne więźniów

Streszczenie: W artykule dokonano analizy czynników charakterystycznych dla zakładu karnego jako instytucji totalnej, które sprzyjają powstawaniu patologicznych zachowań o wśród więźniów. Identyfikacja tego rodzaju czynników umożliwia niwelowanie totalnego charakteru izolacji więziennej oraz minimalizowanie patologicznych zachowań osób pozbawionych wolności, lecz także pozwala na tworzenie bardziej przyjaznego środowiska wychowawczego w zakładach karnych. W analizie wykorzystano także wyniki badań własnych, które dotyczyły wpływu totalności zakładu karnego na zachowania patologiczne więźniów.

Słowa kluczowe: Zakład karny, instytucja totalna, patologia społeczna, penitencjarystyka

PROBLEMY MŁODZIEŻY

Marcin Jurczyk

Aktywizująca i relaksująca rola muzyki a zachowania manifestowane przez nieletnie sprawczynie czynów karalnych

Streszczenie: Artykuł posiada charakter teoretyczno-badawczy. Celem niniejszej pracy jest przedstawienie oraz omówienie tematyki z zakresu muzyki i jej oddziaływania na zachowanie człowieka oraz jej roli w procesie resocjalizacji nieletnich. Przyjęte definicje i punkt widzenia mają na celu rozjaśnić omawianą tematykę w kontekście poglądów czołowych specjalistów. Celem podjętych badań złożonych z dwóch etapów było zbadanie postaw osób niedostosowanych społecznie względem funkcji i celów muzyki oraz za pomocą obserwacji – opis przeżywanych i ujawnianych emocji podczas słuchania czterech różnych rodzajów utworów muzycznych. Główną metodą wykorzystaną w badaniu była metoda sondażu diagnostycznego. Posłużono się techniką ankiety, wywiadu oraz obserwacją uczestniczącą. Badanie przeprowadzono w 2008 roku w Zakładzie Poprawczym w Zawierciu. Łącznie przebadano 36 dziewcząt. Uzyskane dane empiryczne pozwalają stwierdzić, iż: muzyka energiczna o szybkim tempie ma największy wpływ na zachowania aktywizujące ruchowo; utwory odnoszące się do odgłosów natury mają największy wpływ na wyciszenie, relaksację oraz obniżenie napięcia wśród nieletnich; z kolei muzyka klasyczna przyczynia się do eskalacji zachowań nieakceptowanych, w tym agresywnych.

Słowa kluczowe: muzykoterapia, muzyka, emocje, nieletni, resocjalizacja, niedostosowanie społeczne

*

Monika Szczygieł, Krzysztof Cipora

Hierarchia wartości moralnych i materialnych ludzi młodych – raport z badań

Streszczenie: Niniejsza praca przedstawia wyniki badań dotyczących hierarchii wartości moralnych i materialnych ludzi młodych. Przeprowadzono dwa eksperymenty: (E1) typu papier – ołówek oraz (E2) badanie internetowe. Wyniki E1 wskazują na wyższość wartości moralnych nad materialnymi oraz przewagę wyboru wartości moralnych wśród kobiet w porównaniu do mężczyzn. E2 pozwala stwierdzić wyższość wartości moralnych nad materialnymi oraz brak różnic międzypłciowych w stosunku do wartości moralnych i materialnych. Porównanie wyników E1 i E2 pozwala stwierdzić różnice w wyborze wartości moralnych w zależności od formy badania (minimalnie większa preferencja dla wartości moralnych w E1).

Słowa kluczowe: wartości moralne, wartości materialne, hierarchia wartości

PROBLEMY PEDAGOGIKI SPECJALNEJ

Patrycja Jurkiewicz

W świetle reflektorów, czyli co trapi i co cieszy niepełnosprawnych aktorów?

Streszczenie: W artykule zostały przedstawione rozważania dotyczące aktywności twórczej osób z niepełnosprawnością intelektualną. Zaprezentowano wyniki badań analizowanych w ramach kategorii takich jak:

- pozytywne aspekty uczestnictwa osób niepełnosprawnych intelektualnie w teatrze,
- trudności w pracy teatralnej,
- sukcesy w pracy teatralnej,
- wizerunek osoby niepełnosprawnej w teatrze.

Uczestnikami badań byli aktorzy niepełnosprawni intelektualnie, ich rodzice i instruktorzy teatralni.

Słowa kluczowe: osoby z niepełnosprawnością intelektualną, działalność twórcza, wizerunek osób niepełnosprawnych

*

Magda Lejzerowicz, Magdalena Gągolewska

Dziecko autystyczne w szkole a praca asystenta osoby niepełnosprawnej – studium przypadku

Streszczenie: Celem artykułu jest wykazanie, że dziecko autystyczne w szkole jest w stanie sprawnie funkcjonować przy indywidualnym wsparciu asystenta, jak również wykazanie, że odpowiednio dobrana rehabilitacja i terapia może prowadzić do samodzielności.

Material i metody: W badaniach udział wzięli uczniowie klasy, do której uczęszcza chłopiec oraz rodzice chłopca i nauczyciele. W badaniach zastosowane zostały metody: analiza dokumentów, wywiad, badanie socjometryczne, obserwacja dziecka.

Wnioski: Analiza przeprowadzonych badań wyraźnie wskazuje na znaczenie i efekty płynące z przebywania dziecka w ogólnodostępnej placówce. Odpowiedni dobór terapii i rehabilitacji ma ogromny wpływ na rozwój chłopca.

Słowa kluczowe: autyzm, dziecko autystyczne, rehabilitacja, szkoła ogólnodostępna

*

Emilia Śmiechowska-Petrovskij

Przekład intersemiotyczny w procesie wprowadzania niewidomego dziecka w świat kultury przez pedagogów

Streszczenie: Artykuł dotyczy wprowadzania niewidomego dziecka w świat kultury symbolicznej. Omówiony zostaje schemat dostępu niewidomego dziecka do sztuki, zwłaszcza wizualnej oraz znaczenie przekładu intersemiotycznego w tym procesie. Ponadto ukazana jest również rola i aktywność pedagogów – nauczycieli, wychowawców i bibliotekarzy, w inicjacji kulturowej niewidomych dzieci w młodszym wieku szkolnym na podstawie analizy wypowiedzi 84 pedagogów ze szkół specjalnych dla dzieci z dysfunkcją wzroku w Polsce.

Słowa kluczowe: dziecko niewidome, edukacja kulturalna, przekład intersemiotyczny, audio deskrypcja

LEKTURY STARE I NOWE

Katarzyna Wasilewska-Ostrowska

Rozważania na temat pedagogiki społecznej

(**Recenzja:** Mariusz Cichosz, *O pedagogice społecznej i jej rozwoju. Wybrane zagadnienia. Wybór tekstów z badań własnych*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2016, ISBN 978-83-8095-036-8, ss. 321)

WKŁADKA METODYCZNA

Patrycja Chmielewska

Wycieczka krajoznawcza jako forma pogłębiania więzi z regionem

Streszczenie: Edukacja regionalna, czy krajoznawcza jest ważna, szczególnie w początkowym etapie, kiedy kształtują się określone wzorce zachowań i rozwijają pierwsze zainteresowania dziecka. W artykule podjęto problematykę dotyczącą sposobów pokazywania dziecku najbliższej okolicy i zdobywania wiedzy z autopsji. Obszar ten w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, jak się okazuje jest zaniedbywany. Wycieczki, jako jedne z form krajoznawstwa i turystyki, organizowane są coraz rzadziej, a jeżeli już są, to mają charakter *stricte* dydaktyczny. Aspekt wychowawczy, kształtowanie postawy patriotycznej, umiłowania małej i wielkiej Ojczyzny, jest często pomijany przez nauczycieli, którzy nie zawsze są dobrze przygotowani do popularyzowania wiedzy o miejscach bliskich i dalekich. Wybrano tylko niektóre zagadnienia problematyki krajoznawczej możliwe do uwzględnienia w edukacji domowej i wczesnoszkolnej. Zawarty w tekście scenariusz, można wykorzystać jako propozycję zajęć z elementami krajoznawstwa i turystyki. Uwzględniono w nim przykładowy tekst literacki, ponieważ literatura beletrystyczna również przyczynia się do kształtowania postaw krajoznawczych.

Słowa kluczowe: krajoznawstwo, turystyka, edukacja wczesnoszkolna, edukacja regionalna